

A Fényes Sólyom tolla

mesejáték A Fényes Sólyom tolla című orosz mese alapján⁴

Nagy Anita az ELTE BTK drámaprogramjának első végzett hallgatói közé tartozik.

Itt olvasható munkája az egyetem dramaturgiai alapismeretek című féléves tárgyához tartozó vizsga írásbeli része. Kisebbség is, nagyobbak is megpróbálkozhatnak az előadásával.

Ha a csoport adottságai miatt, vagy más okból változtatni akarnak a szövegen, olvassák el újra a mesét, aztán rögtönzésekkel egészítsék ki vagy sűrítsék még jobban össze a történetet. A kék madárról szóló francia mesével összehasonlítva Vasziliszka történetét, jól láthatjuk a népszerű vándormesék egyező alapmotívumait, de a biztosabbá vált, valamelyest leegyszerűsödött cselekményt is tanulmányozhatjuk. Itt az orosz, a másik esetben a francia kultúra adhat eltéveszthetetlen ízeletet a színjátéknak.

Válasszon ki-ki tetszése szerint!

Szereplők

Vasziliszka

Fényes Sólyom, a királyfi

Anna, Olga, Vasziliszka nővérei

Apa

Öregember

Ezüstorrú bába

Rézorrú bába

Vasorrú bába

Varázsló

Királyné, a varázsló lánya

nép, árusok, udvarhölgyek

ELSŐ RÉSZ

1. szín

Barátságosan berendezett szoba: szekrény, tükör, kályha, karosszékek, közepén asztal négy székkal. Balról ajtó, mely Vasziliszka szobájába vezet. Szemközt ablak, melyen bekukucsálnak a Nap első sugarai. A szép Vasziliszka dúdolgat, miközben az asztalt teríti a reggelihez. Nővérei – láthatóan bosszúsan – érkeznek

ANNA Már megint mi ez a lárma kora reggel?

OLGA Csak a hűgocskánk szorgoskodik. Hajnalban felkel, takarít, elkészíti a reggelit...

ANNA Azért még nem kellene felzavarnia bennünket ezzel a macskazenével.

OLGA Igazad van. A korai kelés és a zaj árt a szépségemnek.

Belép az édesapjuk

APA Jó reggelt, leányaim!

ANNA, OLGA Jó reggelt!

VASZILISZA Üdvözöllek, apám!

APA (*Vasziliszához*) Vasziliszka, kislányom, milyen jó, hogy ma reggel is elvégezted a házimunkát. Édesanyád nagyon büszke lenne rád.

VASZILISZA Szívesen teszem én azt, édesapám. Üljetek asztalhoz!

Leülnek, reggeliznek

APA No, lányaim, ma be kell mennem a városba. Együttal szétnézek a vásárban is. Milyen ajándékot hozzak nektek?

OLGA Hozzál nekem, apám... egy ruhára való tűzpiros selymet!

ANNA Én égszínkéék selymet kérek az új ruhámhoz!

VASZILISZA Nekem, édesapám,... hozd el a Fényes Sólyom egy tollacsakját.

APA (*csodálkozva*) Hogyan? Na, jó. Rendben van, gyermekeim. Majd estére jövök. (*El*)

OLGA Vasziliszka! Minek neked a Fényes Sólyom tolla?

VASZILISZA Nem is tudom. Csak azért, hogy nekem is legyen egy kedves tárgyam.

ANNA Ugyan, sokat érsz te azzal! Mi a selymekből új ruhát tudunk varrni magunknak, és akkor a templomban majd mindenki minket néz. Te pedig nem tudsz majd mit felvenni.

OLGA Majd magára tüzi a sólyomtollat. Biztosan nagyon érdekes lesz.

Nevet. Vasziliszka nem válaszol, szóltalanul leszedi az asztalt, összetakarít a szobában. Olga hímez az asztalnál, Anna pedig az egyik karosszékekben pávaskodik, nézegeti magát a tükörben

⁴ Világ szép Vasziliszka – Orosz tündérmesék. Móra Könyvkiadó, Budapest, 1982. Fordította: Rab Zsuzsa.

2. szín

Aznap, késő délelőtt. Vasziliszta egyszerűen berendezett szobájában (ágy, kis asztal, szekrény) az ágyán ül. Egy levelet olvas

VASZILISZA „Te kedves, szép leány! Köszönöm, hogy a minap megmentetted az életemet, kiszabadítottál a bozót fogságából. Ám most be kell valanom, hogy valójában nem sebesültem meg, mindez csak egy próbatétel volt. Te voltál hetedhét országból az egyetlen leány, aki kiálltad a próbát. Ez a próba arra való, hogy megmutassa, ki az, aki meg tud engem szabadítani az átoktól. Ám most többet erről nem mondhatok. Arra kérlek Téged, próbáld megszerezni a Fényes Sólyom tollát. S mikor majd egyedül leszel, hullasd a földre! Ekkor majd azt is megtudod, mit kell a továbbiakban tenned. Annyit azért elárulok, hogy nagy áldozatot kell hoznod értem. Hiszem, hogy te képes vagy rá: feleségül kell jönnöd hozzám! Most búcsúzik tőled a Te választott társad: a Fényes Sólyom.” *(Leteszi a lapot)* Micsoda titokzatos szavak. A minap valóban megszabadítottam egy sólymot a bozótból. De hát az nem lehet... Szegényt akkor láttam meg, amikor a templomból jöttem hazafelé. És másnap reggel itt állt a levél az asztalomon. Ha a sors engem szemelt ki erre a feladatra, segítenem kell a Sólyomnak. Bármilyen áron... *(Zajt hall)* Megjött édesapám...

3. szín

Vasziliszta visszamegy a szobába, ahol nővéreit még mindig a reggeli foglalatosságaik között találja. Nemsokára belép az édesapjuk, csomagokkal felpakolva

APA Megjöttem! Itt van minden, kedves lányaim, amit kértetek.

Odaadja Olgának a piros, Annának a kék selymet

ANNA, OLGA Köszönjük, édesapám.

APA Hanem neked, Vasziliszta, nem tudtam elhozni a Fényes Sólyom tollát.

VASZILISZA Mit tehetünk? Talán legközelebb több szerencséje lesz apámnak.

ANNA Édesapám, mikor megy ismét a városba?

APA Hamarosan, kislányom. Nagyon sok dolgom van ott mostanában.

ANNA Ha elmegy a vásárba is, hozzon nekem egy virágos kendőt!

OLGA Én is kérek egyet! Sárgát!

APA Minden meglesz, csak mondjátok, gyermekeim!

4. szín

Néhány héttel később. A szobában Vasziliszta a kályha mellett kuporog és borsót fejt. Nővérei szorgalmasan varrják az új ruhájukat. Belép az apjuk

APA Ma ismét a vásárba készülök. Kellene-e valami?

OLGA, ANNA *(kórusban)* Fülbevaló!!! Fülbevalót hozzá! nekünk, édesapánk!

APA És te, legkisebb lányom, te mit kívánsz?

VASZILISZA Hozd el nekem a Fényes Sólyom egy tollacsáját!

APA Megteszem, amit tudok. *(El)*

ANNA Nem adtad még fel, Vasziliszta? Már kétszer kérted ezt a tollat és kétszer nem kaptad meg.

OLGA Nekünk az apánk a múltkor is elhozta a virágos kendőt és vasárnap mindenki minket nézett a templomban.

ANNA Legközelebb kérj te is inkább valami hasznosat!

VASZILISZA Megvárom én azt a tollat.

5. szín

Vásár. Sok, tarka nép, sátor mindenfelé. Az árusok fennhangon kínálják a portékájukat. A vásárlók között ott van Vasziliszta édesapja is

EGY ÁRUS Csak tessék, tessék! Olcsón adom a káposztát, a paprikát!

MÁSIK ÁRUS Ide, emberek, nézzék, milyen szép piros almákat árulok!

Vasziliszta apja vesz néhány zöldségfélét, majd a ruhaneműt, csecsebecsét áruló sátrak felé megy

APA Mennyiért adja ezeket a fülbevalókat?

ÁRUS Hétszáz pénzért. Nézze, ez a két pár milyen szép! Aranyból vannak.

APA Megveszem őket. *(Kifizeti.)* Hanem... azt meg tudja-e nekem mondani, jó ember, hogy hol kaphatnám én meg a Fényes Sólyom egy tollacsáját?

ÁRUS Hát bizony én azt nem tudom. Mindenkit ismerek a vásárban, de hogy valaki ilyen tollat árulna, arról én még nem hallottam.

APA *(szomorúan)* Köszönöm.

ÁRUS Isten áldja!

Vasziliszta apja búsan hajt hazafelé. Az úton szembe jön vele egy öregember, aki egy skatulyát visz a kezében

APA Mit viszel, öregapó?

ÖREGEMBER A Fényes Sólyom tollacsáját.

APA Mennyit kérsz érte?

ÖREGEMBER Ezer pénzt.

APA Megveszem. *(Kifizeti, elteszi a skatulyát és vidáman indul haza a szekeren)*

6. szí

Otthon, a szobában. A lányok már a vacsorához készülődnek. Megérkezik az édesapjuk

APA Jó estét, leányaim!

LÁNYOK *(kórusban)* Jó estét, apám!

ANNA Mit hozott a vásárból?

APA Ülünk le előbb vacsorázni, aztán megmutatom. *(Vacsoráznak)*

APA Olga, ez a te fülbevalód, ez meg a tied, Anna. Remélem, tetszik. *(Odaadja)*

OLGA Nagyon szép, apám. Köszönöm.

ANNA Én is köszönöm. Szegény Vaszilisz, neked megint nem jutott semmi.

APA Nem úgy van az. Vaszilisz, végre meg tudtam venni, amit kértél. Itt van neked a Fényes Súlyom tolla.

VASZILISZA El sem tudja képzelni, mekkora örömet szerzett nekem ezzel, apám!

MÁSODIK RÉSZ

1. szí

Vaszilisz szobája. A szemközti ablakon besüt a holdvilág. Vaszilisz a szoba közepén áll, kinyitja a skatulyát, s a tollat a földre hullatja

VASZILISZA Jelenj meg előttem, Fényes Súlyom! Mutasd magadat, én választott társam!

Egy daliás királyfi jelenik meg, Vaszilisz megijed

FÉNYES SÓLYOM Eljöttem hozzád, szépséges Vasziliszám, s ahogy ígértem, most elmondok neked mindent. De... te félsz tőlem?

VASZILISZA Oh... Ki vagy te?

FÉNYES SÓLYOM A Fényes Súlyom vagyok. Akit azzal, hogy megszerezted a tollacsát, örökre a társaddá tettél.

VASZILISZA De hát... Én úgy tudtam, hogy egy súlyom lesz a párom és nem egy ilyen daliás... királyfi...

FÉNYES SÓLYOM Súlyom képében jelentem meg először neked azért, hogy megbizonyosodjak, te vagy az, aki megmenthet engem...

VASZILISZA A leveledben egy átokról szóltál.

FÉNYES SÓLYOM Él az országomban egy varázsló, aki a leányát feleségül kívánta adni hozzám. De bármily szép az a leány, én nem tudtam belészeretni. Elutasítottam. Erre a varázsló átkot szórt rám. Súlyomként kell élnem mindaddig, míg egy leány így is

hajlandó engem elfogadni társának. S ez a leány te vagy!

Kopognak

ANNA *(kívülről)* Kivel beszélgetsz, húgocskánk?

FÉNYES SÓLYOM Nem szabad, hogy bárki is meglásson engem!

VASZILISZA ...Csak úgy magamban beszélek.

OLGA Nyisd ki az ajtót!

A királyfi a szekrény mellé rejtőzik, s Vaszilisz néhány pillanat múlva csak egy tollat talál ott, amit beletesz a skatulyába. Kinyitja az ajtót. A nővérei bejönnek, gyanakodva szétnéznek

OLGA Tényleg nincs itt senki.

ANNA Bolond vagy te, hogy magadba beszélgetsz? Megyek vissza aludni.

VASZILISZA Jó éjszakát, néném!

ANNA Jó éjszakát!

Vaszilisz ismét meglengeti a tollat, a királyfi előlép. Közben megvirrad

VASZILISZA Miért kellett elrejtőznöd?

FÉNYES SÓLYOM Van a varázsló birtokában egy üveggömb, amelyben engem látnak súlyom képében. Ez jelzi, hogy az átok él és nekik hatalmuk van fölöttem. Mióta rád találtam, ez a kép elkezdett halványodni, de ameddig teljesen el nem tűnik, nem vagyok szabad.

VASZILISZA És mikor jön el az az idő?

FÉNYES SÓLYOM Hamarosan. Ám addig rajtad kívül senki nem láthat engem valódi alakomban. Ha ez mégis megtörténnék, akkor örökre el kell válnunk egymástól, és nekem feleségül kell vennem a varázsló lányát.

VASZILISZA Ez nem történhet meg! Mikor láthatlak újra?

FÉNYES SÓLYOM Minden éjszaka elrepülök hozzád, Vaszilisz, amikor csak hívsz! Ha pedig szép ruhára, ékességre lesz szükséged, csak lengesd meg a tollamat jobb felé. Abban a pillanatban előttem terem minden, amit kívánsz. Ha meg bal felé lengeted a tollamat, láthatatlanná válik minden.

Megcsókolja Vasziliszát, ezután az ablakon át távozik

2. szí

Néhány héttel később, vasárnap reggel. Vaszilisz a szobában ül, az ablak előtt. Sugárzik a boldogságtól. Nővérei ezt nem veszik észre, szépítkeznek

OLGA Végre! Elkészült az új ruhánk! Ma a templomban biztosan mindenkinek rajtunk akad meg a szemé.

ANNA (*Vasziliszához gúnyolódva*) Hát te mit veszel föl? Nincs is új ruhád! Üldögélj csak itthon a tolacskáddal!

VASZILISZA Jó nekem itthon is!

OLGA Már két hete nem voltál a templomban. Csak te nem láttad azt a gyönyörű, titokzatos hercegnőt, aki már kétszer megjelent ott. És micsoda öltözékben, micsoda hintón érkezett. Ó, vajon ki lehet?

VASZILISZA Majd elmeséletek, hogy ma is ott volt-e. Csak menjetek!

Anna és Olga elmennek. Vaszilisz a egy darabig nézi őket az ablakból. Feláll. Előveszi a zsebéből a skatulyát, kiveszi a sólyomtollat. Meglengeti jobb felé. Megjelenik, egy sereg szolga, akik gyönyörű ruhába öltöztetik Vasziliszát. Egy csodálatos hintó is érkezett

SZOLGA Mit kíván ma tőlünk, a kisasszony?

VASZILISZA Hajtsunk a templomba, mint a múlt vasárnap!

SZOLGA Ahogy parancsolja. A ház előtt a hintó! (*El*)

3. szín

A templom előtti tér, mise után. Vaszilisz siet ki a templomból, beül a hintóba és elhajt. A nép utána sereglük

EGY ASSZONY Megint itt volt ez a titokzatos hajadon.

MÁSIK Valami királylány lehet az, hetedhét országon túlról.

HARMADIK Micsoda pompás hintó, és az a ruha... Ma még szebb volt, mint eddig bármikor.

NEGYEDIK Láttátok, milyen gyémántos csat volt a hajában?

ANNA Hogy csillogott! Vajon ki lehet?

OLGA És ma is eltűnt. De úgy, mintha a föld nyelte volna el.

ANNA Remélem, örökre! Senki nem vette észre az új ruhámat, mert mindenki őt nézte.

OLGA Gyerünk, meséljük el a húgunknak, mi történt. (*El*)

4. szín

Vasziliszék szobája. Vaszilisz hazaér. Előveszi a skatulyát, a tollat meglengeti bal felé. Megjelennek a szolgálak és átöltöztetik régi ruhájába. Vaszilisz visszauil az ablakhoz. Megérkeznek a nővérei

VASZILISZA Megjöttetek, nővéreim?

ANNA Képzeld, Vaszilisz, megint eljött az a szépséges teremtés a templomba. Alig tudtuk levenni róla a szemünket. Mese el nem mondhatja, toll le nem írhatja annak a szépségét!

VASZILISZA Még mindig nem tudjátok, hogy ki ő?

OLGA Biztosan külszázgi királykisasszony. Olyan pompás, olyan ékes! Te meg idehaza üldögéltél és semmit se láttál.

VASZILISZA Nem baj, néném, elmondtátok. Olyan, mintha magam is láttam volna.

ANNA (*elsápadva*) Hé, Vaszilisz! Mi van a hajadban? (*Vaszilisz a hajához kap*)

OLGA Pontosan ilyen csat volt ma a királykisasszony hajában. Honnan vetted?

VASZILISZA (*ijedten*) Oh! (*elszalad*)

HARMADIK RÉSZ

1. szín

Este. Anna és Olga hallgatóznak Vaszilisz szobája előtt

OLGA Hallasz valamit?

ANNA Semmit. Pedig valami nincs rendben a húgunk körül.

OLGA Furcsán viselkedik. És az a hajcsat még mindig nem megy ki a fejemből.

ANNA Pszt!

OLGA Mi van?

ANNA Mintha beszélne valakivel... (*Hallgatóznak*)

OLGA Tényleg. Gyerünk, szóljunk apánknak!

Belép az édesapjuk

APA Mi bajotok? Miért nem alszotok?

ANNA Apánk. Vasziliszához... bejár valaki éjszakánként. Most is vele beszélget!

APA Ugyan, butaságokat mondasz.

OLGA Menjen csak be, apám, és győződjön meg róla a saját szemével!

Az apjuk bekopog Vasziliszához. Rövid idő múlva a lány kinyitja az ajtót

VASZILISZA Mi baj van, édesapám?

APA A nővéreid aggódnak miattad. Csak azt szerettük volna megnézni, hogy vagy.

VASZILISZA Nincs semmi bajom, édesapám.

APA Akkor jól van. Jó éjszakát!

VASZILISZA Jó éjt!

Vaszilisz visszamegy a szobájába

APA (*mérgesen*) Mit árulkodtok ok nélkül? Inkább magatokra ügyeljétek!

ANNA De apám! Tényleg volt benn nála valaki!

APA Menjétek aludni! Jó éjszakát! (*El*)

2. szí

Másnap éjjel. Anna és Olga a kulcslyukon leselkednek Vaszilisz szobájába

OLGA Főlösléges ez a fáradozás, húgom. Láthattad, apánk tegnap nem talált senkit a szobájában.

ANNA (*leselkedve*) Én viszont tudom, hogy valamit rejteget előlünk.

OLGA (*ellöki testvérét a kulcslyuktól*) Hadd nézzem én!... Te, ezt nem fogod elhinni!

ANNA (*izgatottan*) Mit? Mondd már, mit látsz?

OLGA Vaszilisz elővette a skatulyát, meglegette a tollat. És most... egy sólyom röppen be a nyitott ablakon. Földhöz veri magát és...

ANNA És?

OLGA Ez nem lehet igaz. Egy szépséges daliává változik.

ANNA (*ő is megnézi*) Erre kellett a sólyomtoll. A kis ártatlan!

OLGA Te! Hát akkor ő volt az a kisasszony is a templomban. Hazudott.

ANNA Ezt nem hagyhatjuk annyiban. Van is egy ötletem.

OLGA Mondjad!

ANNA Ma este, ha besötétedik, létrán felmászunk Vaszilisz ablakába és éles késeket, tűket szúrunk az ablakkeretbe.

OLGA Így majd megsebzí magát a sólyom és nem jön ide többet.

ANNA A húgocskánk pedig megfizet azért, hogy átvert bennünket.

Mindketten el

3. szí

Éjjel. A hold megvilágítja Vaszilisz szobáját, ahol a lány alszik. Az ablakkeretből kések, tűk állnak ki. Megjelenik a Fényes Sólyom. Próbál bejutni a szobába, de csak vergődik, az éles szerszámokkal megsebzí mellét és szárnyát

FÉNYES SÓLYOM (*szomorúan*) Isten áldjon, kedves mátkám! Ha meg akarsz találni, keress hetedhét országon túl, a kilencszer kilencedik birodalomban. Amíg megtalálász, három pár vaspapucsot kell elnyűnöd, három vasbotot kell elkoptatnod, három kökenyeret megenned.

Fényes Sólyom el. Virrad. Vaszilisz felébred

VASZILISZA Itt vagy már, kedves Sólyom? (*Körül-néz*) Mik ezek az éles kések? Mit keresnek a tűk az ablakban? Piros vér csepeg le róluk. Jaj nekem, fényes sólymocskám! A néném elveszejtettek. Elveszejtették az én szívbeli társamat! (*Sír*)

4. szí

Reggel. Vaszilisz jön nagy zsákot cipelve a hátán. Az édesapja reggelizik

APA Mit viszel a hátadon, édes lányom?

VASZILISZA Kovácsoltattam három vaspapucsot, három vasbotot és szereztem három kökenyeret, azt cipelem.

APA Minek neked ez a sok minden?

VASZILISZA Engedj el apám, messzi útra kell mennem.

APA Hová?

VASZILISZA Nem mondhatom meg, édesapám. Ha életben maradok, visszajövök, ha pedig meghalok, azt jelenti, hogy így rendelte a sorsom.

APA Mit tehetnék? Elengedlek. Vigyázz magadra, Vaszilisz!

VASZILISZA Isten áldjon, édesapám! (*El*)

NEGYEDIK RÉSZ

1. szí

Vaszilisz egy tisztáson áll. Körülötte erdő, előtte egy tyúklábon forgó házikó

VASZILISZA Házikó, házikó! Fordulj háttal az erdőnek, fordulj aztán velem szembe! Hagyj bemenni, adj nekem enni!

A házikó szembefordul vele, kijön egy öregasszony, az Ezüstorrú Bába

EZÜSTORRÚ BÁBA Hu-hu-hu! Soha nem tévedt még erre egy lélek sem, szem nem látta, fül nem hallotta. Most meg lám csak, vándorol a világban, szemem elé kerül, orromba ütközik. Hová, merre szép hajadon? Szerencsét próbálsz vagy baj elől futsz?

VASZILISZA Volt nekem, öreganyám, egy mátkám, a tarka tollú Fényes Sólyom. Gonosz dolgot műveltek vele a néném, és ő örökre elment. Őt keresem.

EZÜSTORRÚ BÁBA Haj, messze kell még menned, Vaszilisz. A tarka tollú Fényes Sólyom a kék tenger partján lakik, hetedhét országon túl, a kilencszer kilencedik birodalomban. És ott – eljegyezték már egy leánnyal. Ne sírj! Hallod, sose búsulj! Segítek neked.

VASZILISZA De mit tegyek? (*Az Ezüstorrú Bába odaad neki egy csomagot*)

EZÜSTORRÚ BÁBA Fogd az ajándékmat, ezt az aranyorsócskát ezüsttokocskában. Ha szösztsz fonsz az orsón, aranyzálat lesz belőle. Amikor megérkezel a kék tenger partjára, hetedhét országon túlra, a kilencszer kilencedik birodalomba, a Fényes Sóllyom mostani mátkája kimegy majd sétálni a tengerpartra. Te csak fond az aranyzálat. Meg akarja majd venni tőled az orsódat. Ne fogadj el érte pénzt, szép hajadon, csak azt kérd tőle, hogy megláthasd a Fényes Sóllymot.

VASZILISZA Köszönöm, öreganyám. Megfogadom a tanácsod.

EZÜSTORRÚ BÁBA Most pedig menjünk be a házba, adok neked enni, alszol egy keveset, aztán reggel továbbindulsz. Elgurítok egy gombolyagot, azt kövesd. Elvezet a középső nénémhez. Majd ő is segít neked. *(El)*

2. szín

Másik tisztás. A tyúklábon forgó házikó előtt a Rézorrú Bába áll. Vasziliszta jön

RÉZORRÚ BÁBA Köszöntelek, hajadon. Mi járatban vagy errefelé, ahol a madár sem jár?

VASZILISZA Öreganyám, én a mátkámat, a Fényes Sóllymot keresem. A nővéreim gonosz csellel elszakították tőlem. Elmegyek érte a kék tenger partjára, hetedhét országon túlra, a kilencszer kilencedik birodalomba. A nénéd küldött ide. Azt mondta, hozzád forduljak tanácsért.

RÉZORRÚ BÁBA Hej, hajadon, hajadon, a te Sóllymod házasodni készül! Ma tartja a mátkája a leánybúcsúját. No, de ne búsulj, én segítek rajtad!

Bemegy a házba. Vasziliszta magába roskadva leül egy farönkre. Visszajön a Vasorrú Bába és egy tárgyat ad Vasziliszának

RÉZORRÚ BÁBA Fogd az ajándékmat, ezt az ezüsttálacskát meg az aranytojást. Amikor elérsz a kék tenger partjára, hetedhét országon túlra, a kilencszer kilencedik birodalomba, a Fényes Sóllyom mátkája kimegy sétálni a tenger partjára. Gurítgasd akkor az aranytojást az ezüsttálacskában. Meg akarja venni tőled, de ne kérj érte semmit, csak azt, hogy láthasd a Fényes Sóllymot. Most pedig eredj tovább a gombolyag után. A legidősebb nénénk megmondja, hogy mit kell a továbbiakban tenned.

VASZILISZA Viszontlátásra, öreganyám. Örökké hálas leszek a jószágodért. *(El)*

3. szín

A Vasorrú Bába szobája. A Vasorrú Bába alszik, Vasziliszta belép, az öregasszony felébred

VASORRÚ BÁBA Hu-hu-hu! Ki az, ki zavarni merészezi álmodat?

VASZILISZA Vasziliszta vagyok, öreganyám.

VASORRÚ BÁBA Honnan jöttél ide, hol még emberi lélek nem fordult meg soha?

VASZILISZA Messziről jöttem, öreganyám. Három pár vaspapucsot elkoptattam, három vasbotot elnyűtettem, három kökenyeret elmorzsoltam, mire ideértem. Már jártam a hűgaidnál és ők küldtek hozzád. Azt mondták, te tudsz az én nagy bánatomon segíteni.

VASORRÚ BÁBA Akkor hát mondd el a te nagy bánatodat!

VASZILISZA Volt nekem egy szerelmes mátkám, a Fényes Sóllyom. A nővéreim csapdát állítottak neki, ahol megsebesült. Elrepült és nem látogatott meg többé engem. Őt keresem.

VASORRÚ BÁBA Haj, te szegény Vasziliszta, megházasodott már a te Sóllymod! No de ne búsulj, én segítek rajtad. Hanem előbb gyere, pihenj egy kicsit és egyél!

Vasziliszta leül az asztalhoz és eszik. A Vasorrú Bába a szekrényből előhúzza egy érdekes csomagot, odateszi Vasziliszta elé

VASORRÚ BÁBA Itt az ajándékmat, egy arany hímzőráma és egy tű. Csak tartanod kell a rámat, a tű magától hímöz. Ha megérkezel hetedhét országon túlra, a kilencszer kilencedik birodalomba, ülj le a tenger partjára. Arra sétál majd az ifjú királyné, alkudozni kezd a ráma meg a tűre. Add oda neki, de ne kérj érte semmit, csak azt, hogy láthasd a Fényes Sóllymot.

VASZILISZA Mindent köszönök, kedves néném. Viszontlátásra!

VASORRÚ BÁBA Sok szerencsét, Vasziliszta!

Vasziliszta elindul a gombolyag után

ÖTÖDIK RÉSZ

1. szín

A kék tenger partja. A távolban a királyi palota aranykupolái látszanak. Vasziliszta jön

VASZILISZA Ez hát a Fényes Sóllyom birodalma.

Leül, elveszi az ezüsttokos aranyorsócskát és fonnit kezd. Odasereglik a nép

EGY ASSZONY Nézzétek, micsoda orsó!

MÁSİK ASSZONY Aranyzálat fon a közönséges lenből!

A királyné közeledik az udvarhölgyeivel

EGY LÁNY Ott jön az ifjú királyné!

ELSŐ ASSZONY Légy üdvözölve, felség!

KIRÁLYNÉ Mi ez a csödület? Mi történik itt?

ELSŐ ASSZONY Nézze, felség ezt a hajadont!
Aranyszálat fon az aranyorsócskáján.

A királyné odamegy Vasziliszához

KIRÁLYNÉ Mennyiért adod az aranyorsócskádát, te lány?

VASZILISZA Ingyen odaadom, királyné, csak engedd, hogy megláthassam az uradat, a Fényes Sólymot!

KIRÁLYNÉ (*nagy szünet után dönt magában*) No, nem bánom. Ha nekem adod az ezüsttokocskát meg az aranyorsócskát, láthatod a Fényes Sólymot éjjel, amikor alszik. Gyere a palotába! (*Fogja az orsót és távozik*)

2. szín

A varázsló háza. A varázsló leánya, a királyné fel-dúltan érkezik

KIRÁLYNÉ Apám, végem van! Megérkezett Vaszilisz, tudod, az a leány, aki látni akarja a Fényes Sólymot.

VARÁZSLÓ A leány háromszor fogja ezt kérni tőled. És mindannyiszor engedned kell.

KIRÁLYNÉ De hát mit tegyek? Bármire képes vagyok. Csak mondd meg!

VARÁZSLÓ Mindenekelőtt: egyszer sem szabad megengedned, hogy a leányt megláthassa a férjed. Itt van ez a por. Ezt minden este beletöltöd a Fényes Sólymot italába, s ettől úgy alszik majd, hogy nem veszi észre Vaszilisz látogatását.

KIRÁLYNÉ De mi lesz akkor, ha mégis sikerül megtörniük az átkot?

VARÁZSLÓ Tudni akarod?

KIRÁLYNÉ Mondd már!

VARÁZSLÓ Akkor – te a királyné, s én a varázsló, – mindketten elveszítjük hatalmunkat, vele a varázserőnket, s vele az életünket.

KIRÁLYNÉ Ezt nem engedem!

Elrohan

3. szín

Másnap. Vaszilisz a tengerparton ül. Gurítgatja az ezüst tálcuskában az aranytojást és kesereg

VASZILISZA Jaj, oda minden reményem. Éjjel meglátogattam a Fényes Sólymot, de hiába szölongattam, nem ébredt fel. Azt hiszem, örökre elveszítettem.

Jön a királyné a kíséretével

KIRÁLYNÉ Már megint itt vagy? Mi csinálsz itt?

VASZILISZA Ezzel az aranytojással játszom.

KIRÁLYNÉ Hadd nézzem csak! Nagyon szép ez. Mit kérsz érte?

VASZILISZA Ingyen odaadom neked, királyné. Csak még egyszer láthassam uradat, a Fényes Sólymot.

KIRÁLYNÉ Tegnap nem gyönyörködted ki magad benne? Nem beszélgettél ki magatokat eléggé?

VASZILISZA Aludt a te férjed, királyné.

KIRÁLYNÉ (*gúnyosan*) Igazán sajnálom. Na de rendben van, megengedem, hogy ma éjjel is találkozz vele.

A királyné a kíséretével és az aranytojással el

4. szín

Másnap hajnal. A királyi palotában Vaszilisz a Fényes Sólymot ágyánál ül és sír. A királyfi mélyen alszik. Beront a királyné

KIRÁLYNÉ (*mérgesen Vasziliszához*) Most már eleget voltál itt. Takarodj kifelé!

Vaszilisz szó nélkül elhagyja a szobát. A királyné leül férje ágyára. A Fényes Sólymot felébred

FÉNYES SÓLYOM Jaj, de soká aludtam! Járt itt valaki az éjjel, sírt-jajgatott fölöttem, de sehogy sem tudtam kinyitni a szememet, lenyűgözte az álom.

KIRÁLYNÉ Nem járt itt bizony senki.

FÉNYES SÓLYOM Pedig már tegnap éjszaka is ez volt az érzésem.

KIRÁLYNÉ Biztosan csak álmodtad.

5. szín

Később a tengerparton. Vaszilisz magába roskadva ül és tartja a hímzörámát, amely magától varr

VASZILISZA Ma éjjel sem jártam szerencsével. Hiába sírtam, keseregtem szerelmemnek, a Fényes Sólymotnak, nem nyitotta fel a szemeit. Ha ma sem sikerül beszélnem vele, örökre itt hagyom ezt a vidéket, örökre itt hagyom az egész világot. Nélküle nincs értelme az életemnek.

Jön a királyné

KIRÁLYNÉ Vaszilisz, hát te megint mit tartasz ott a kezében?

VASZILISZA Ezt a kerek hímzörámát! Nézd, királyné, a tű magától hímez.

KIRÁLYNÉ Mennyiért adod nekem?

VASZILISZA Ingyen odaadom, csak a Fényes Sólymot utolszor láthassam!

KIRÁLYNÉ Ha jó az neked, hogy az én alvó férjemet nézed, hát legyen! (*El*)

6. szín

Este a királyi palotában. A királyné titokban port szór egy pohár italba és odaadja a Fényes Sólomnak

KIRÁLYNÉ Késő van, édes Uram, idd meg az italodat elalvás előtt. Megyek lefeküdni. Jó éjszakát!

A királyné el. Fényes Sólom megissza az italt. Le-fekszik és elalszik. Vasziliza halkán beoson a szobába. Leül szerelmese ágyára

VASZILISZA Ébredj, ébredj, kedves Fényes Sólom! Én vagyok itt, a szépséges Vasziliza. Eljöttem utánad, három vaspapucsot elnyűttem, három vasbotot elkoptattam, három kőkenyeret elmorzsoltam, egyre téged kerestelek, én szívbeli társam! Jaj nekem!... Ráhullt az arcodra az én fényes könnyem!

A könnycseptől a Fényes Sólom felébredt

FÉNYES SÓLYOM Vasziliza, te itt vagy?

VASZILISZA Három teljes napja! Végre felébredtél. Három éjjel virrasztottam melletted. Sírtam, könnyörögtem, de nem hallgattál rám.

FÉNYES SÓLYOM (*elgondolkodva*) Mondtam én, hogy volt itt valaki, de a királyné letagadta... Most már értem! Álomport szórt az italomba, hogy ne ébredjek fel. Mennyire örülök, hogy itt vagy! Mikor az utolsó éjjel meg akartalak látogatni, nagyon boldog voltam. Az lett volna az utolsó alkalom és az átok megtört volna, de késeket és tűket találtam az ablakodban...

VASZILISZA A nénéim megtudták, hogy hozzám jársz és irigykedni kezdtek. Ők állították azt a gonosz csapdát. Elmentél, és én elindultam a kereséssedre. Betértem az Ezüstorrú Bábához, a Rézorrú

Bábához és a Vasorrú Bábához. Csodás ajándékokat adtak nekem és segítettek eljutni hozzád. Mikor megérkeztem ide, leültem a tengerpartra és elővettem első nap az aranyorsót ezüsttokocskában, második nap az aranytojást ezüst tálcáskában, a harmadik napon pedig a magától hímző tűt és hímzőrámát. A királyné meglátta és alkudozott rájuk. Én neki adtam ezeket. Mindössze annyit kértem tőle, hogy téged láthassalak. Így minden éjjel jártam nálad.

FÉNYES SÓLYOM Most már soha nem hagylak el, édes mátkám! Feleségül jössz-e hozzám?

VASZILISZA Hiszen neked már van feleséged...

FÉNYES SÓLYOM A varázsló lánya csak a varázseréjével tudott uralkodni rajtam, igazából sose volt a feleségem. Most az átok megtört és nekem nem kell többé sólyom képében mutatkoznom. Elveszítették a varázserejüket, se hatalmuk, se életük. (*Az ablakhoz vezető Vaszilizát*) Látod ott azt a palotát?

VASZILISZA Ki lakik abban?

FÉNYES SÓLYOM Az a varázsló háza.

VASZILISZA Egyre halványodik... Most eltűnt!

FÉNYES SÓLYOM Végleg szabad vagyok! Így már feleségül jössz-e hozzám?

VASZILISZA Feleséged leszek! De szeretném, ha gondoskodnánk édesapámról és a nővéreimről is. Megbocsátasz nekik?

FÉNYES SÓLYOM Ha megtanulják, hogy nem szabad ártani senkinek. Akkor majd ők is itt fognak élni velünk.

Átölelik, megcsókolják egymást

– Vége –

Tímár Borbála

Deli király, avagy a kék madár meséje

mesejáték 10-14 éves színjátszóknak, a francia D' Aulnoy asszony meséje után, Kónyi János verseinek felhasználásával

Tímár Bori az ELTE BTK nappali szakán működő drámaprogram egyik hallgatója. Betű- és színházbarát. A francia középkor híres meséje elevenedik meg ebben a folyondáros cselekményű,

összetett játékban. Bábos technikákkal, árnyjátékkal, zenével, varázslatokkal dúsítható az általa választott történet, mely a korabeli legendákhoz, széphistóriákhoz hasonlóan kevés drámaiságot, ám